

O SPOLNIM BOLESTIMA KOGOJU U ČAST

Prikaz skupa "Veneral Diseases: Realites & Taboos" održanog u
HAZU 28. svibnja 2003

U vrijeme kada autoritet obitelji i škole sve više slabi, a njegovo mjesto preuzimaju masovni mediji i ulica, prisjećanje na učitelje, ma kako veliki i slavni oni bili, postaje rijetkim fenomenom. Utoliko je isticanja vrijedan skup koji je održan u srijedu, 28. svibnja 2003., u dvorani za konferencije Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, posvećen temi Spolne bolesti: stvarnost i tabu i uspomeni na akademika Franju Kogoja koji je umro prije dvadeset godina.

Rodom Slovenac iz Kranjske Gore (1894.) i sin liječnika, Kogoj je studirao medicinu u Grazu i Pragu, gdje je 1920. i diplomirao. Radio je najprije kao liječnik u Pragu, kod profesora Šambergera, te kao asistent na dermatovenerološkim klinikama, s profesorom Tr(bom u Brnu i profesorom Šavnikom u Zagrebu. Usavršavao se u Strassbourgu, Wroclawu i Parizu. Od 1932. je redovitim profesorom na Katedri za dermatovenerologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu, a, izuzev u vrijeme Drugog svjetskog rata, vodio je i zagrebačku Kliniku za dermatovenerologiju, od 1927. do 1965. Do sredine Sedamdesetih ravnao je Institutom za klinička medicinska istraživanja u Zagrebu i bio četiri puta biran za dekana Medicinskog fakulteta. Kao znanstvenik i kliničar dao je značajan doprinos uvođenjem alergijskih testova i novog načina liječenja sifilisa, opisom gnojnog gljivastog kožnog prišta (spongiformne pustule, kasnije nazvane po njemu), otkrićem endemske "mljetske" bolesti. Objavio je više knjiga, među kojima i iznimno cijenjene udžbenike Dermatovenerološku propedeutiku i Spolne bolesti. Za redovitog člana tadašnje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti izabran je 1947., a bio je i dopisnim članom akademija u Bosni, Srbiji, Sloveniji, Švicarskoj i Austriji. Umro je 1983. u Kranjskoj Gori u Sloveniji.

Međunarodni simpozij koji su u čast Franje Kogoja zajednički organizirali Odsjek za povijest medicinskih znanosti HAZU i Hrvatsko dermatovenerološko društvo, a kojemu su predsjedale doc. dr. Stella Fatović-Ferenčić i prof. dr. Jasna Lipozenčić, bio je prilikom da o spolnim bolestima progovore dermatolozi, infektolozi, sociolozi i povjesničari. Michael Waugh iz Leedsa je prikazao odvojeni razvoj dermatologije i venerologije u Velikoj Britaniji, Brazilka Marcia Ramos-e-Silva govorila je o promjenama na koži lica i sluznici ustiju koje se sreću u nekim spolnim i tropskim bolestima poput lepre, lajšmanijaze i drugim. Mihael Skerlev i Josip Begovac su s dermatološkog odnosno infektološkog stanovišta ukazali na probleme moderne borbe s AIDS-om. Za razliku od prvog dijela, koji se bavio današnjom "stvarnošću," drugi je dio skupa bio posvećen razotkrivanju nekih tabua u poimanju, prikazivanju i liječenju spolnih bolesti danas i u prošlosti. Aleksandar Štulhofer je podastrio rezultate istraživanja o spolnom odgoju i rizicima, Marija Ana D(rrigl i Stella Fatović-Ferenčić iznijele su prosudbu šutnje o spolnim temama u hrvatskim srednjovjekovnim dokumentima, a Amir Muzur i Ante Škrobonja s Medicinskog fakulteta u Rijeci govorili su o činjenicama i zabludama povezanim s epidemijom tzv. škrhljevske bolesti, još uvijek nerazjašnjenim fenomenom koji je riječku regiju početkom XIX. stoljeća gurnuo pod lupu svekolike medicinske Europe. Dvoje mladih zagrebačkih liječnika, Agata Maković i Mihael Mišir, prikazalo je, pak, kvantitetu i kvalitetu pisanja o AIDS-u u suvremenoj javnoj odnosno znanstvenoj perodici u Hrvatskoj.

Skupovi ove vrste, osim produbljavanja stručnih znanja, ukazuju na nužnost i uspješnost interdisciplinarnog pristupa medicinskim problemima. Hommage učitelju, pak, skreće pažnju na bogatstvo tradicije koju naša medicinska i općekulturna politika premalo eksploatiraju.

Dr. sc. Amir Muzur